

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

40 років відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету

ПИТАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

*Збірник наукових праць
Випуск 15*

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»,
ПРИСВЯЧЕНІЙ 40-РІЧЧЮ ВІДНОВЛЕННЯ КАФЕДРИ ОР-
ТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІО-
НАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Харків, 6-7 грудня 2019 р.**

Харків
2019

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

П 35

Редакційна колегія: проф. Є.М. Рябоконт (відповідальний редактор), ас. Б.Г. Бурцев (відповідальний секретар.), проф. С.М. Григоров, проф. Г.Ф. Катурова, проф. Р.С. Назарян, доц. В.В. Ніконов, проф. Г.П. Рузін, проф. І.І. Соколова, проф. І.В. Янішен

Рецензенти: професор А.В. Самойленко – зав. каф. терапевтичної стоматології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»; професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології № 1 Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

П 35 **Питання експериментальної та клінічної стоматології:** Зб. науч. праць. – Вип. 15. /Редкол.: Є.М. Рябоконт (відп. ред.) та ін.; МОЗ України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2019. – 204 с. ISBN 978-617-7738-67-0

Затверджений та рекомендований до видання Вченою радою Харківського національного медичного університету (протокол № 10 від 21.11.2019 р.)

Збірка наукових праць присвячена 40-річчю відновленню кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету. У ній представлені матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми ортопедичної стоматології», присвяченій 40-річчю відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету (6-7 грудня 2019 р.). Збірка включає результати наукових досліджень по актуальним проблемам стоматології. У випуск включені праці фахівців, які виконані на кафедрах стоматологічного профілю та суміжних дисциплін медичних ВНЗ і установ післядипломної освіти лікарів, а також в практичній охороні здоров'я. У них відбиті експериментальні, теоретичні і клінічні питання сучасної стоматології.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» (Президент – професор Є.М. Рябоконт)

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 11,86. Тир. 300 прим. Зам. 688-19.
Видавець та виготовлювач ФОП Бровін О.В.
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2, корп.1, к.19. Т. (057) 758-01-08, (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
видавців та виготовників видавничої продукції серія ДК 3587 від 23.09.09 р.

СТИЛЬ®
ИЗДАТ
ТИПОГРАФІЯ
www.stil-izdat.com

ISBN 978-617-7738-67-0

УДК 616.31 (081/082)
ББК 56.6

© Харківський національний медичний університет
© ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України»

Розміри слинних каменів були різними, а вага каменю залежала не стільки від його розмірів, скільки від мінеральних компонентів його складу. Слинний камінь представлений чотирма основними фосфатними мінералами (гідрооксіапатіта, брушітом, віктолітом, октакальціта фосфатом) і більше десятка різних мінералів.

Таким чином, дослідження показали різноманіття фізичних даних слинних каменів (форма, колір, поверхня, консистенція, розміри, вага), що ще раз підтверджує наявність безлічі причинних чинників у виникненні слиннокам'яної хвороби.

Література: 1. Дмитриева А.А., Пилат Т.Л. Инфракрасная спектроскопия камней из протока подчелюстной слюнной железы //Вопросы стоматологии.-1984 2. Пилат Т. Л. Патологическое минералообразование в полости рта и его профилактика: Автореф. дис. ...док.мед.наук.-1989. – 57 с.

Dmitrieva A.A, Bobrovska N.P

CHARACTERISTICS OF PHYSICAL PROPERTIES OF SALT STONES

Kharkiv National Medical University, Ukraine

Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education, Ukraine

Introduction. Among the actual problems of dentistry remains the process of formation of salivary stones and pathological mineralization products in the oral cavity. An important role in the etiology and pathogenesis of salivary stone disease is played by studies of the physical data of salivary stones.

The purpose of investigation was to study the physical properties of salivary stones. 54 salivary stones were obtained from the duct (21) and the upper pole (33) of the mandibular salivary gland. Stones from the duct and glands were removed promptly in the presence of an inflammatory process.

Results of investigation. The size of salivary stones was different, and the weight of the stone depended not so much on its size but on the mineral components of its composition. The salivary stone is represented by four basic phosphate minerals (hydroxyapatite, bruschite, victolite, octacalcite phosphate) and more than a dozen different minerals.

Conclusion. Thus, studies have shown a variety of physical data of salivary stones (shape, color, surface, texture, size, weight), which again confirms the presence of many causal factors in the occurrence of salivary stone disease.

УДК:616.314-002-02-089.23-085

Дюдiна I.Л., Янiшен I.В., Сiдорова О.В.

РЕЗУЛЬТАТИ КЛiНiЧНОЇ АПРОБАЦiЇ ЗАПРОПОНОВАНОГО МЕТОДА ЗАХИСТУ ОПОРНИХ ЗУБИВ ПiД НЕЗНiМНi КОНСТРУКЦiЇ ПРОТЕЗiВ

Одним з основних етапiв виготовлення сучасних незнiмних конструкцiй протезiв є препарування твердих тканин зубiв, яке передбачає зiшлифовування значного шару зубних тканин. [1,2] Тому, з метою профiлактики виникнення можливих ускладнень операцiї препарування, бiльшiсть лiкарiв-ортопедiв стоматологiв проводять попередню пiдготовку порожнини рота

шляхом екстирпации пульпи опорних зубів.

Багато дослідників вважають недоцільним використання під опору незнімних конструкцій зубів з попередньо видаленою пульпою. Таке втручання значно знижує чутливість зубів до жувальних навантажень та зрештою призводить до виникнення травматичних оклюзій, прямих травматичних вузлів, захворювань пародонту і операції видалення зуба [3,4].

У зв'язку з вище зазначеним, збереження і відновлення рецепторів жувального тиску зубів, що використовуються під опору незнімних конструкцій протезів є однією з актуальних проблем сучасної стоматології. Враховуючи актуальність і практичне значення цього питання нами була запропонована методика, підтверджена експериментальними дослідженнями і апробована в клініці ортопедичної стоматології.

Для захисту рецепторного апарату опорних зубів був використаний лікувальний комплекс, який складається з антигомотоксичного препарату "Траумель" та вітчизняного світлозатверджуємого адгезиву. Після препарування твердих тканин зубів, що використовуються під опору незнімних конструкцій протезів, кукси зубів були оброблені за нашою методикою (патент № 17493 від 15.09.2006), а саме: перед препаруванням проводили інфільтраційну, переважно интралігаментарну, анестезію з використанням анестетика артікаїнового ряду з епінефріном (по показанням). Препарування проводять з дотриманням усіх правил з обов'язковим водним охолодженням. Після препарування на 20-30 сек. покривають кукси зубів травільним гелем для зняття змашеного шару, що істотно збільшує проникнення лікувального препарату в дентинні каналці. Потім після видалення геля водою і висушування теплим повітрям куксу покривають антигомотоксическим препаратом "Траумель", який рівномірно розподіляють повітрям по поверхні кукси. Потім після видалення гелем водою і висушування теплим повітрям куксу покривають антигомотоксическим препаратом "Траумель", який рівномірно розподіляють повітрям по поверхні кукси. Потім поверх антигомотоксичного препарату наносять вітчизняний світлозатверджуємий адгезив і засвічують ультрафіолетовим променем упродовж 20 секунд. Для зменшення дії докільця на кукси зубів фіксували тимчасові конструкції, виготовлені безпосередньо у крісла хворого.

Вимір показників електроодонтометрії (ЕО) і жувального тиску (ЖД) запропонованим нами методом (патент № 99095142 від 16.09.1999) проводили до операції препарування, після закінчення дії анестезії і через місяць після препарування.

При аналізі отриманих даних було встановлено, що при вивченні стану пульпи відзначалося зниження чутливості пульпи зубів в досліджуваній групі при використанні антигомотоксичного препарату з вітчизняним світлозатверджуємим адгезивом через місяць після початку дослідження склало 1,5 %, тоді як в контрольній групі цей показник був - 23,3%. Підвищення показника жувального тиску, які оцінювалися як ускладнення - в досліджуваній групі, в якій використовувався антигомотоксичний препарат з адгезивом через місяць склало - 2,26%, тоді як в контрольній групі цей

показник був 36,6%. Таким чином, в групі, де була використана наша методика, дані ЕО та ЖД через місяць після препарування залишилися на тому ж рівні або підвищувалися не істотно, причому, це підвищення не залежало від анатомічної приналежності зубів. А в контрольній групі, де не була використана наша методика, ці ж показники значно різко збільшувалися і мало значення анатомічна приналежність зубів.

Також проведені дослідження дії нашої методики через рік після закінчення лікування показали, що в досліджуваній групі ці дані не відрізнялися від значень до препарування зубів.

Таким чином, можна зробити висновки, що запропонований нами комплекс може бути використаний в широкій практиці лікаря ортопедо-стоматолога під час ортопедичного лікування пацієнтів незнімними конструкціями для профілактики виникнення ускладнень, які виникають під час операції препарування твердих тканин зубів.

Література. 1.Абакаров С.И. Реакция сосудов пульпы зубов на их препарирование для изготовления металлокерамических протезов /С.И.Абакаров, Н.К.Логинова, Д.В. Сорокин //Новое в стоматологии. – 2001. – № 2 – с.46-49. 2.Подготовка зубов пациента при протезировании несъемными протезами /В.М.Павленко, В.Н.Арендариук, М.А.Павленко, Е.Н.Ступницкая //Современная стоматология. – 2003. – № 1. – с.97-99. 3.Рамусь М.О. Особенности подготовки опорных зубов под металлокерамические протезы /М.О.Рамусь //Український медичний альманах. – 2000. – Т. 3. – N 5.- с.207-210. 3. Патогенетичні механізми розвитку змін у рецепторному апараті зубів під час препарування твердих тканин та вплив депульпування на їх витривалість до механічних навантажень/І.В.Янішен, І.Л.Дюдіна //Вісник проблем біології та медицини. – 2016. – Т.1(126). – с.62-66.

Summary: The article presents the results of clinical testing, developed experimentally on laboratory animals, methods of protecting the receptor apparatus of teeth used under the support of fixed prosthetic denture. The method is based on covering stumps of supporting teeth with a treatment complex consisting of the anti-homotoxic drug “Traumeel” and a domestic light-cured adhesive. To confirm the positive effect of this technique, an analysis of electroodontometry and chewing pressure data before the preparation of dental hard tissues, after and one month after the intervention, by statistical processing of the measurements is presented.

УДК 616.314-218-031-076-21

Дячук К.Г.

ОЦІНКА ЯКОСТІ МЕТАЛЕВОЇ ОСНОВИ ТА БАЗИСІВ БЮГЕЛЬНИХ ПРОТЕЗІВ

Ужгородський національний університет, Україна

Актуальність. Бюгельне проотезування це різновид знімних протезів. Бюгельний протез являє собою збірну конструкцію з декількох штучних зубів, які замінюють відсутні зуби пацієнта, пластикової частини, що імітує ясна, металевої дуги, що з'єднує конструкцію та кріплення протеза до власних зубів пацієнта. За форму металевої дуги протез і отримав свою назву (в перекладі з німецького, бюгель- означає «дуга»).

Методика відновлення часткових дефектів зубних рядів бюгельними про-

ЗМІСТ

Беляев Е.В., Філімонов В.Ю., Філімонова С.О. Визначення потреби та об'єму ортодонтичної допомоги при комплексній реабілітації осіб молодого віку з адентіями	3
Богдан І.М., Богдан О.М. Ультразвукова дефектоскопія незнімних металокерамічних конструкцій	4
Бойчук М.М., Костенко С.Б. Порівняльна характеристика хірургічних методів корекції ясенного краю при протезуванні ортопедичними конструкціями	7
Бойчук Ю.М., Бойчук М. М. Формування зенітів ясенного краю ортопедичних конструкцій з опорою на внутрішньокісткові дентальні імплантанти в естетично значимій зоні.....	9
Бокоч А.В. Клінічне обтунтування використання трансфер – шаблону у фронтальній ділянці при фіксації суцільнокерамічних конструкцій.....	11
Боян А.М., Гризодуб В.І., Безсонов В.І. Протезування беззубих щелеп при вираженій атрофії альвеолярних відростків, у хворих з симптомами м'язово-суглобової дисфункції скронево-нижньощелепного суглоба.....	13
Брайко Н.М., Ткаченко І.М., Марченко І.Я., Лемешко А.В., Назаренко З.Ю., Коваленко В.В. Герметизуючі властивості адгезивних систем.	16
Буткалюк І.Д., Беляев Е.В. Визначення стійкості до дії біологічної рідини, що імітує слину людини, нового вітчизняного матеріалу для фіксації покривних протезів на імплантатах та його аналогів.....	18
Водоріз Я.Ю., Ткаченко І.М., Тончева К.Д. Оцінка якості життя у пацієнтів із потребою у комбінованому лікуванні зубів бічної і фронтальної групи	20
Возний О.В, Романюк В.Н., Павлов С.В. Діагностика ротової рідини при реабілітації пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту та дефектами зубних рядів	24
Воропаєва Л.В., Крючко А.И. Лечение пародонтита у пожилых пациентов на фоне сахарного диабета с дефицитом витамина Д.....	27
Гасюк П.А., Воробець А.Б., Росоловська С.О., Радчук В.Б. Застосування одонтогліфічних та одонтометричних характеристик коронок перших верхніх молярів в клініці ортопедичної стоматології в залежності від статі пацієнта.....	31
Гасюк П.А., Краснокутський О.А., Воробець А.Б. Сучасний погляд на корекцію патологічного рубцювання в клініці естетичної стоматології.....	33
Геник Б.Л., Ожоган З.Р. Оцінка стану протезного ложа хворих на акантолітичну міхурницю з повною відсутністю зубів.....	35
Герман С.А. Сучасне розуміння і варіанти визначення положення центрального співвідношення в стоматології.....	37
Гордієнко С.А., Ніконов А.Ю., Бреславець Н.М., Варв'янський П.Ю. Ускладнення пародонту та їх усунення при протезуванні незнімними конструкціями протезів стоматологічних хворих з супутніми захворюваннями	39
Гризодуб В.І., Іваніщенко Л.О., Пилипенко Т.І. Порівняння якості фіксації незнімних зубних протезів за традиційним способом фіксації з новим способом фіксації.....	42
Гризодуб В.І., Сторожев В.А., Бадалов Р.М., Коваленко Г.А. Сучасні аспекти в навчанні лікарів - курсантів на клінічних базах.	44
Гульовський Я.Р., Гульовська Р.П. Методологія оцінки статичної тріщиностійкості полімерних матеріалів для базисів знімних протезів.....	45
Дерев'янченко Н. В. Інноваційні підходи на практичних заняттях з латинської мови та медичної термінології зі студентами, які навчаються за спеціальністю «стоматологія»	47
Дмитрієва А.А., Бобровська Н.П. Характеристика фізичних властивостей слинних каменів.....	49
Дюдіна І.Л., Янішен І.В., Сідорова О.В. Результати клінічної спробації запропонованого метода захисту опорних зубів під незнімні конструкції протезів.	50
Дячук К.Г. Оцінка якості металевої основи та базисів бюгельних протезів.....	52